
---

09. Исключения и with

— 23 март 2026 —

Кое е правилното?

Вариант 1

```
class Ass:  
    pass
```

```
class Teacher:
```

```
    def __init__(self):  
        self._ass = Ass()
```

Вариант 2

```
class Ass:  
    pass
```

```
class Teacher(Ass):  
    pass
```

Какво е значението на...

- `__getitem__`
- `__setitem__`
- `__getattr__`
- `__setattr__`
- `__getattribute__`

Какво се случва тук?

```
class Речник(dict):  
  
    име = 'речник'  
  
    def __getitem__(self, name):  
        return "Не знам, брат. Ти си знаеш!"  
  
речник = Речник()  
речник['име'] = 'стойност'  
print(речник.име) # ?  
print(речник['име']) # ?  
  
'речник'  
'Не знам, брат. Ти си знаеш!'
```

Обратно на темата - Изключения (Exceptions)

- Най-лесно се учи с пример
- Особено, когато примерът се запомня лесно

```
import Wife
```

```
my_wife = Wife()
```

```
if my_wife.allows_me_to_go_outside():  
    me.go_outside()
```

```
else:  
    me.notify_buddies('Под чехъл съм!')
```

```
try:  
    me.go_outside()  
except MadWifeError:  
    me.notify_buddies('Под чехъл съм!')
```

Поискай разрешение

vs

Моли се за прошка

```
if my_wife.allows_me_to_go_outside():  
    me.go_outside()  
else:  
    me.notify_buddies('Под чехъл съм!')
```

```
try:  
    me.go_outside()  
except MadWifeError:  
    me.notify_buddies('Под чехъл съм!')
```


По тази тема по-късно

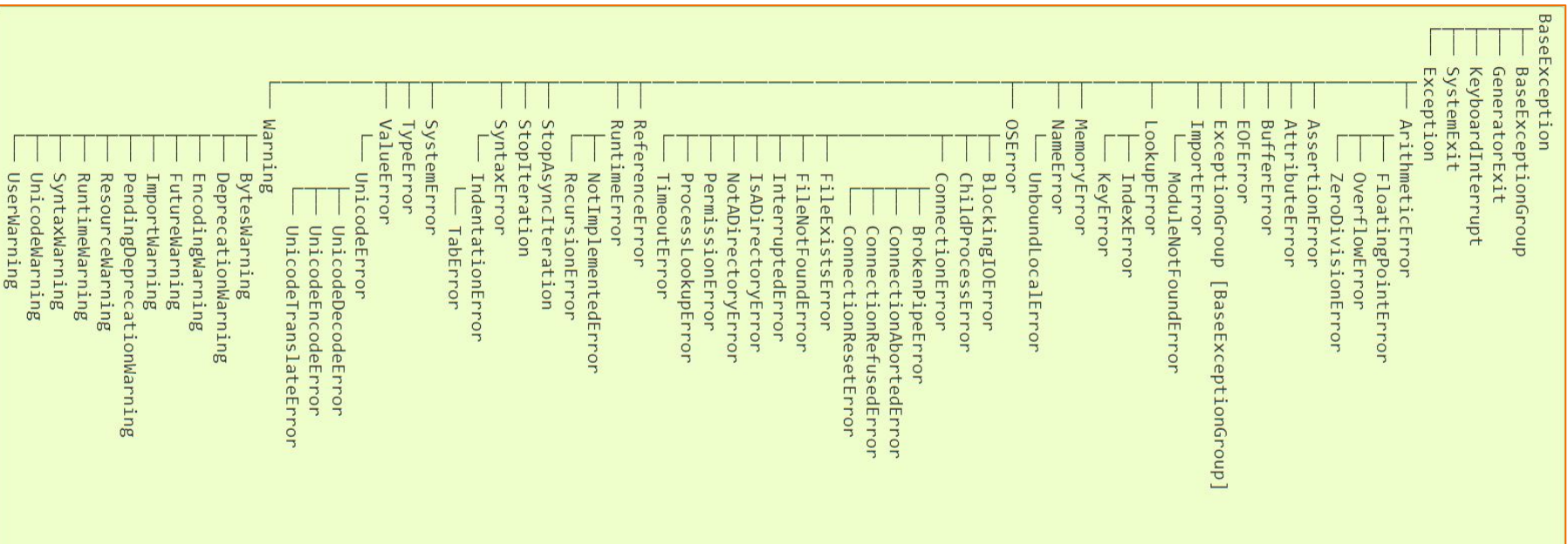
Но какво всъщност представлява try/except?

- Изключението е грешка или неочаквана аномалия, изискваща специална обработка, променяща нормалното протичане на изпълнението на програмата.
- `try/except` може да “хване” изключението и да се справи с изненадата

```
try:  
    # блок  
except Изключение, или tuple от Изключения:  
    # блок за хващане и обработка на някое от описаните изключения  
except ДругоИзключение:  
    # блок за хващане и обработка на някое от описаните изключения  
except:  
    # блок за хващане и обработка на което и да е изключение(без BaseException)  
else:  
    # блок, изпълняващ се, ако не е възникнала изключителна ситуация  
finally:  
    # блок, изпълняващ се винаги
```

Стандартни изключения

- Списъкът е голям и не се хваща на слайда, така че...

- Ако искате да ги разгледате, [тук са](#).

Една извадка, като за начало

```
something_not_existing # NameError: name 'something_not_existing' is not defined
```

```
some_dict['unexisting_key'] # KeyError: 'unexisting_key'
```

```
1 + 'edno' # TypeError: unsupported operand type(s) for +: 'int' and 'str'
```

```
int('edno') # ValueError: invalid literal for int() with base 10: 'edno'
```

```
some_list_with_two_elements[3] # IndexError: list index out of range
```

```
for x in collection:
```

```
print(x) # IndentationError: expected an indented block after 'for' statement
```

```
'Aз'.sum() # AttributeError: 'str' object has no attribute 'sum'
```

Ако искате да използвате изключението, можете...

```
try:
    me.go_outside()
except MadWifeError as data:
    me.notify_buddies(f'Под чехъл съм! Жената каза {data}!')
```

Какво ще има в `data` зависи от самото изключение, но е прието всички да връщат годна за отпечатване стойност, ако се дадат като аргументи на `str` или `repr`.

Ако има няколко изключения с една и съща реакция

```
try:
    me.go_outside()
except MadWifeError as data:
    me.notify_buddies(f'Под чехъл съм! Жената каза {data}!')
except (CarStarterError, DiarrheaError):
    me.notify_buddies('Пас съм момчета. Технически проблеми')
```

Да допълним примера с останалите опции за try

```
try:
    me.go_outside()
except MadWifeError as data:
    me.notify_buddies(f'Под чехъл съм! Жената каза {data}!')
except (CarStarterError, DiarrheaError):
    me.notify_buddies('Пас съм момчета. Технически проблеми.')
except:
    me.notify_buddies('Пас съм момчета. Не знам защо, но не мога да изляза.')
else:
    me.notify_buddies('Идвам. Режете мезето!')
finally:
    me.drink_beer() # И да паднем, и да бием...
    me.apologize_to_wife() # Тя винаги ще е сърдита
```

А как да дефинирам свое собствено изключение 1/3

Можете просто да наследите `Exception` и това би било достатъчно.

```
class MadWifeError(Exception):  
    pass
```

```
raise MadWifeError() # MadWifeError
```

А как да дефинирам свое собствено изключение 2/3

Можете да дефинирате собствена грешка, която да се използва по подразбиране.

```
class MadWifeError(Exception):  
    """Exception raised by a mad wife."""  
  
    def __init__(self, message='Ядосана съм и ти си знаеш защо.'):   
        self._message = message  
        super().__init__(self._message)  
  
raise MadWifeError() # MadWifeError: Ядосана съм и ти си знаеш защо.  
raise MadWifeError('Вече не ме обичаш!') # MadWifeError: Вече не ме обичаш!
```

А как да дефинирам свое собствено изключение 3/3

Можете да премените начина, по който изключението се евалюира като текст.

```
class MadWifeError(Exception):  
    """Exception raised by a mad wife."""  
  
    def __init__(self, message='Ядосана съм и ти си знаеш защо.'):  
        self._message = message  
        super().__init__(self._message)  
  
    def __str__(self):  
        return f'Глупак, простак, мръсник, циник! {self._message}'
```

```
raise MadWifeError() # MadWifeError: Глупак, простак, мръсник, циник! Ядосана  
съм и ти си знаеш защо.
```

BaseException vs Exception

- Всички изключения в Python наследяват BaseException.
- Но вие не искате да наследявате вашите от BaseException, а искате да наследявате от Exception

```
- BaseException
  |- KeyboardInterrupt
  |- SystemExit
  |- Exception
    |- (all other current built-in exceptions)
```

Да искам разрешение, или да се моля за прошка?

Има два основни подхода:

- "EAFP" - "Easier to Ask for Forgiveness than Permission"
- "LBYL" - "Look Before You Leap".

В тази лекция говорим за Изключения, така че няма как да не защитим първия...

EAFP - в повечето случаи е по-бърз

```
if not box.empty():  
    box.pick_item()  
  
try:  
    box.pick_item()  
except:  
    <някой да напълни кутията>
```

Ако приемем, че с повечето си опити кутията няма да е празна, `try/except` ще спести много операции.

EAFP - може да се справи с различни проблеми

```
if not box.empty() and not box.locked():  
    box.pick_item()
```

```
try:  
    box.pick_item()  
except BoxEmptyError:  
    <някой да напълни кутията>  
except BoxLockedError:  
    <някой да донесе ключ>
```

EAFP - може да се справи с "незнайни" проблеми

```
if not box.empty() and not box.locked():
    box.pick_item()

try:
    box.pick_item()
except BoxEmptyError:
    <някой да напълни кутията>
except BoxLockedError:
    <някой да донесе ключ>
except:
    <може би box.empty вече не работи правилно?>
```

Все пак да дадем малко кредит и на LBYL

- EAFP може да има нежелани странични ефекти.

```
if not box.empty() and not box.locked():
    box.pick_item()

try:
    box.pick_item()
except BoxLockedError:
    <прекалено късно - алармата се включи>
```

Добре, а кога да (не) try/except-вам? 1/4

- Когато Python се натъкне на изключение в даден блок и в него то не се обработи, изключението се праща към горния блок, после към по-горния и така, докато изключението не бъде прехванато или не стигнем най-отгоре и интерпретаторът не спре програмата по познатия ни вече начин.
- Не използвайте `try/except` просто за да предефинирате грешката и да я пратите нагоре в по-външен блок от кода ви.

```
try:  
    me.go_outside()  
except MadWifeError:  
    raise RuntimeError('Wife is mad')
```

- Най-вероятно оригиналната грешка има повече информация и ще е по-полезна

Добре, а кога да (не) try/ехсерт-вам? 2/4

- Не хващайте изключение, с което не можете да се справите и нямате план за действие

```
def homework(text):  
    try:  
        return text.split()  
    except AttributeError:  
        return None
```

```
print(homework(666)) # None
```

```
def homework(text):  
    return text.split()
```

```
print(homework(666)) # AttributeError: 'int' object has no attribute 'split'
```

Добре, а кога да (не) try/ехсепт-вам? 3/4

Един от 100-те съвета, които може да видите в [“The Pragmatic Programmer”](#), е “Crash early”

- Ако в програмата ви има неочакван резултат...
  - ако знаете, как да се справите с проблема, направете го и продължете. Например:
    - алтернативни данни;
    - по-дълбоко търсене в данните;
    - задна вратичка.
  - ако не, значи тя е малко или много неизползваема и искате да направите всичко спешно и да се евакуирате по най-бързия начин:
    - Оставете изключението да пропагира, но преди това го хванете, за да:
      - добавите информация в *log* файла, за да може лесно да дебъгнете по-късно;
      - покажете адекватно съобщение за грешка на потребителя;
      - освободите всички резервирани ресурси;
    - Изключението трябва да стигне до най-външния блок на програмата, където да се “разкрие”, или отново да бъде хванато, за да определи генералния *exit_code* на програмата.

Един бърз пример за логване

```
try:  
    me.go_outside()  
except MadWifeError:  
    me.log('Да се знае - днес не бях пуснат да излизам.')
```

- `raise` просто ще хвърли същото изключение, т.е. единствената разлика е, че логваме

Добре, а кога да (не) try/ехсерт-вам? 4/4

- Ако зависите от външни данни, външен интерфейс, застраховайте се, че получавате правилните данни
  - Нека това не важи за домашните, които са по-скоро *Design By Contract* - ако дадеш правилни данни, давам правилен резултат, но иначе не гарантирам.
    - Те в общия случай са фрагменти от код, който би бил част от голям продукт, чийто инпут вие самите контролирате.
  - Всяка заявка към отдалечен сървър може да не завърши с това, което очаквате. Подсигурете се, че сте готови за това.
  - Всяко четене/писане на файл може да бъде проблем (липса на права, пълна файлова система, резервиран ресурс...).
  - Всеки свободен вход от потребителя е потенциален проблем.
  - Достъп до външна база данни може да има неочаквани резултати.

Говорейки за работа с файлове...

- Garbage collector-ът не гарантира моментално затваряне на файловете
- Да опитаме да обърнем реда на редовете на файл

```
try:
    source_file = open(src, 'r')
    buffer = []
    try:
        buffer = source_file.readlines()
    finally:
        source_file.close()
    target_file = open(target, 'w')
    try:
        for line in reversed(buffer):
            target_file.write(line)
    finally:
        target_file.close()
except IOError:
    print("Нещо се случило.")
```

**Ех, лошо,
ех, лошо
светът е устроен!**

А може, по-иначе може...

ПЕСЕН ЗА ЧОВЕКА от Никола Вапцаров

А може, по-иначе може...

```
try:
    with open(src) as source_file:
        buffer = source_file.readlines()
    with open(target) as target_file:
        for line in reversed(buffer):
            target_file.write(line)
except IOError:
    print("Нещо се случило.")
```

`with` гарантира, че файлът ще бъде затворен автоматично.

Learn With with me

```
with CM [as име]:  
    блок
```

- **CM** (context manager) - инстанция на клас, който имплементира протокола за контекстен мениджър
  - Има имплементиран `__enter__`
  - Има имплементиран `__exit__`
- Изпълнява се метода `__enter__()` на *CM* и резултатът се записва в името след **as**
- Изпълнява се блока
- Ако е настъпило изключение, се изпълнява `__exit__(exc_type, exc_val, exc_tb)` на *CM*
- Ако не е настъпило изключение, се изпълнява `__exit__(None, None, None)` на *CM*

With with With

```
with foo() as f, bar() as b:  
    ...
```

е СЪЩОТО КАТО

```
with foo() as f:  
    with bar() as b:  
        ...
```

Нагледно

```
with open('/etc/passwd') as source_file:  
    buffer = source_file.readlines()  
print('Done!')
```

е същото като

```
source_file = open('/etc/passwd').__enter__()  
try:  
    buffer = source_file.readlines()  
    source_file.__exit__(None, None, None)  
except Exception:  
    source_file.__exit__(*sys.exc_info())  
print('Done!')
```

Ало-Ало, влиза Нощен Ястреб!

Продавачи на лук

Продавачи на лук

Продавачи на лук

Заслужава си!

Един пример за СМ клас, базиран на "Ало Ало"

>>Ало-ало, тук Нощен ястреб.

>>Лондон, предавам закодирано съобщение:

>>Английските летци са на лекция във ФМИ.

>>Край.

<<Тук Лондон. Прието. Край.

>>Лондон, предавам закодирано съобщение:

>>Никой от тях не е гледал сериала и не разбират за какво говоря.

>>Край.

>>И точка.

- Всеки разговор започва с "Ало-ало, тук Нощен Ястреб";
- Всяко съобщение започва с "Лондон, предавам закодирано съобщение";
- Всяко съобщение завършва с "Край";
- Всеки разговор завършва с "И точка".

Да дефинираме слушателя (Лондон) набързо

```
class Recipient:  
  
    def __init__(self, name):  
        self.name = name  
  
    def await_response(self):  
        return f"Тук {self.name}. Прието. Край."
```

- Слушателят е клас, който притежава име (в нашия случай това ще е Лондон).
- И също така може да бъде помолен за отговор, за което е дефинирана функцията `await_response`

Да дефинираме мениджър за провеждане на разговор

```
class AlloAlloConversation:

    def __init__(self, name):
        self._name = name

    def __enter__(self):
        print(f"Ало-ало, тук {self._name}.")
        return Recipient("Лондон")

    def __exit__(self, exc_type, exc_val, exc_tb):
        print("И точка.")
```

- Мениджърът е клас, който получава името на говорителя (в нашия случай - Рене /Нощен Ястреб/).
- Мениджърът е инструктиран да се представи при започване на разговор и да върне слушател.
- Мениджърът е инструктиран да завърши разговора с "И точка"

Да дефинираме мениджър за изпращане на съобщение

```
class AlloAlloMessage:

    def __init__(self, recipient_name):
        self._recipient_name = recipient_name

    def __enter__(self):
        print(f"{self._recipient_name}, "
              "предавам закодирано съобщение:")

    def __exit__(self, exc_type, exc_val, exc_tb):
        print("Край.")
```

- Мениджърът е клас, който получава името на слушателя (в нашия случай - Лондон).
- Мениджърът е инструктиран да се обърне към слушателя преди предаване на съобщение
- Мениджърът е инструктиран да завърши съобщението с "Край"

Да сглобим всичко

```
with AlloAlloConversation("Нощен ястреб") as recipient:
    with AlloAlloMessage(recipient.name):
        print('Английските летци са на лекция във ФМИ.')
    print(recipient.await_response())
    with AlloAlloMessage(recipient.name):
        print('Никой от тях не е гледал сериала и не разбират за какво говоря.')
```

>>Ало-ало, тук Нощен ястреб.

>>Лондон, предавам закодирано съобщение:

>>Английските летци са на лекция във ФМИ.

>>Край.

<<Тук Лондон. Прието. Край.

>>Лондон, предавам закодирано съобщение:

>>Никой от тях не е гледал сериала и не разбират за какво говоря.

>>Край.

>>И точка.

Извод

- Пестим еднообразни операции преди всеки разговор и всяко съобщение, делегирайки ги на мениджърите
- Уверяваме се, че в случай на неочакван проблем (Хер Флик нахълта в стаята), ще завършим съобщението и разговора със съответните кодови думи.

Новини!

- Другата седмица по това време ще сте вкъщи!
- Защото ще имате контролно!
- Тъй като бройката е малка, тази година можем да си позволим да направим контролното през първия час и да ви пускаме да си ходите
- **30.03, понеделник, 19:15 в зала 200**
- Носете си химикал и ако държите на добрата хидратация - течности
- Контролното ще продължи 30-40 минути
- Закъсненията са за ваша сметка
- Материалът от днешната лекция няма да присъства на първото контролно

Още новини!

- В сряда ще имаме live coding сесия, свързана с ООП

Още още новини!

- И не на последно място, бихме искали да ви помолим за малко обратна връзка
- На линка по-долу ще намерите анонимна анкета, която ще сме ви благодарни да попълните
- Ще ни помогне да си сверим часовниците относно това как върви курсът от вашата гледна точка и в последствие да се калибрираме
- Моля да я попълните до края на седмицата
- Анкетата можете да намерите:

[ТУК](#)

- Благодарим ви!

Въпроси?